

Aspecte practice legate de contabilizarea beneficiilor angajaților sub formă de acțiuni sau opțiuni pe acțiuni

Prof. univ. dr. Marian SĂCĂRIN

Academia de Studii Economice din București

Abstract

This article presents some of the practical issues related to the accounting of employee benefits in the form of equity instruments in accordance with IFRS 2 Share-based Payment. Some of the particularities presented can be used as reference by entities that do not apply International Financial Reporting Standards (IFRS), because the accounting regulations approved by Order of the Minister of Public Finance No. 1802/2014 are quite brief as regards the benefits granted to employees settled in equity instruments.

Keywords: employees, benefits, shares, stock options, IFRS 2 *Share-based Payment*

Termeni-cheie: angajați, beneficii, acțiuni, opțiuni pe acțiuni, IFRS 2 *Plata pe bază de acțiuni*

Clasificare JEL: M41, M48, M49, J32, J33

To cite this article: Marian Săcărin, *Aspecte practice legate de contabilizarea beneficiilor angajaților sub formă de acțiuni sau opțiuni pe acțiuni*, *CECCAR Business Review*, N° 12/2024, pp. 9-19, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2024.12.02>

➤ Introducere

În orice organizație, personalul reprezintă o resursă foarte importantă. Drept urmare, pentru creșterea motivației și loialității sale este necesar ca pe lângă salariu acesta să beneficieze și de alte avantaje. Unul dintre ele este reprezentat de beneficiile pe bază de acțiuni, care pot îmbrăca diferite forme: opțiuni pe bază de acțiuni (*stock options*), atribuirea gratuită de acțiuni, acordarea de acțiuni la un preț mai mic decât cursul bursier, plăți în numerar în funcție de evoluția cursului acțiunilor.

Deși este evident că au impact asupra rezultatului, poziției financiare și fluxurilor de trezorerie ale unei entități, instrumentele financiare prezentate mai sus au fost evidențiate inițial în afara bilanțului. Altfel spus, entitățile prezentau informații despre acestea doar în notele la situațiile financiare. Această stare a luat sfârșit în anul 2004, după ce Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB – International Accounting Standards Board) a emis **IFRS 2 Plata pe bază de acțiuni** (*Share-based Payment*), standard care solicită ca efectele tranzacțiilor pe bază de acțiuni să fie evaluate și recunoscute în situațiile financiare.

IFRS 2 distinge trei categorii de tranzacții a căror decontare are la bază valoarea acțiunilor unei entități:

- cele care sunt decontate în instrumente de capitaluri proprii ale acesteia (*equity-settled share-based payment transactions*);
- cele decontate în numerar (*cash-settled share-based payment transactions*); și
- cele care îi oferă entității sau beneficiarului posibilitatea de a alege între numerar și instrumente de capitaluri proprii.

Obiectivul articolului de față este acela de a prezenta principalele aspecte legate de contabilitatea beneficiilor angajaților primite sub formă de acțiuni sau opțiuni ale entității. Deoarece reglementările contabile conforme cu directivele europene (de exemplu, Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014, cu modificările și completările ulterioare) sunt destul de sumare cu privire la acest aspect, în cazul tratamentelor contabile redade în articol am avut în vedere prevederile IFRS 2.

➔ Evaluarea și contabilizarea beneficiilor angajaților sub formă de acțiuni sau opțiuni pe acțiuni potrivit IFRS 2

Atunci când o entitate îi acordă propriului personal (salariați sau manageri) acțiuni proprii sau opțiuni pentru propriile acțiuni are loc o tranzacție. De fapt, această tranzacție reprezintă o remunerare a personalului pentru serviciile ce i-au fost prestate entității sau care urmează să îi fie prestate. Drept urmare, IFRS 2 menționează că trebuie să se recunoască o cheltuială în corespondență cu un element de capitaluri proprii, deși această abordare intră în contradicție cu definiția cheltuielii din *Cadrul general conceptual*, potrivit căreia o cheltuială generează o diminuare de activ sau o creștere de datorie. Componenta de capitaluri proprii se regăsește în alte elemente de capitaluri, fără afectarea capitalului entității, la recunoașterea sa inițială.

Referitor la evaluare, principiul de bază este cel al valorii juste. Astfel, în IFRS 2 se precizează că, în cazul tranzacțiilor pe bază de acțiuni, o entitate trebuie să evalueze bunurile și serviciile primite și creșterea de capitaluri proprii la valoarea lor justă, cu excepția situației în care valoarea justă a bunurilor și serviciilor primite nu poate fi stabilită cu credibilitate. În această situație se utilizează ca referință valoarea justă a instrumentelor de capitaluri proprii acordate. În cazul avantajelor oferite angajaților sub formă de acțiuni sau opțiuni pe acțiuni este folosită ca referință valoarea justă a instrumentelor de capitaluri proprii, deoarece valoarea serviciilor prestate de salariați nu poate fi estimată cu fiabilitate.

Valoarea justă a instrumentelor de capitaluri este cea de la data acordării, adică data la care entitatea și o altă parte (inclusiv un angajat) au încheiat un acord de plată pe bază de acțiuni (data la care aceștia acceptă termenele și condițiile acordului). Atunci când este necesară aprobarea acționarilor, aceasta corespunde cu data la care acordul este aprobat de adunarea generală.

Instrumentele de capitaluri proprii ce fac obiectul acordului pot intra în drepturi imediat, fără ca salariaților să li se impună un anumit interval de timp pe parcursul căruia să fie îndeplinite anumite condiții, sau în viitor, atunci când este necesară o perioadă de îndeplinire a condițiilor de intrare în drepturi. În cazul în care salariații intră imediat în drepturi, beneficiile oferite acestora sub formă de instrumente de capitaluri proprii se contabilizează în totalitate la cheltuieli.

Notă: Conturile utilizate în exemplele prezentate în continuare sunt cele din Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.844/2016, cu modificările și completările ulterioare.

Exemplul 1: Intrarea imediată în drepturi

La 15.03.N, entitatea X răscumpără 1.000 de acțiuni proprii la prețul de 50 lei/acțiune. La 01.04.N, în scopul fidelizării propriilor salariați, entitatea le distribuie acestora cele 1.000 de acțiuni. La această dată, valoarea justă a unei acțiuni proprii (cursul bursier) este de 51 lei.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 15.03.N, achiziționarea propriilor acțiuni (1.000 acțiuni x 50 lei/acțiune):

50.000 lei	109	=	5121	50.000 lei
	„Acțiuni proprii”		„Conturi la bănci în lei”	

– La 01.04.N, distribuirea propriilor acțiuni salariaților, înregistrarea în contabilitate realizându-se prin contabilizarea cheltuielilor (1.000 acțiuni x 51 lei/acțiune):

51.000 lei	643	=	1031	51.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 01.04.N, acordarea propriilor acțiuni salariaților:

51.000 lei	1031	=	%	<u>51.000 lei</u>
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”		109	50.000 lei
			„Acțiuni proprii”	
			1411	1.000 lei
			„Câștiguri legate de vânzarea instrumentelor de capitaluri proprii”	

De cele mai multe ori, salariații intră în drepturi dacă sunt îndeplinite anumite condiții, ca, de exemplu, încheierea unei perioade de serviciu specificate sau obținerea anumitor performanțe.

Dacă intrarea în drepturi este obținută după încheierea unei perioade de serviciu specificate, numărul de acțiuni sau de opțiuni pe acțiuni se ajustează în fiecare an în funcție de previziunile referitoare la persoanele care le vor primi. De asemenea, evaluarea se efectuează pe baza valorii juste a instrumentelor de capitaluri proprii de la data acordării, fără să se țină cont de variațiile ulterioare ale acesteia.

Exemplul 2: Intrarea în drepturi după o perioadă de serviciu

La începutul anului N, entitatea Y încheie cu cei 100 de salariați ai săi un acord în care se menționează că fiecare dintre aceștia va primi 20 de acțiuni la sfârșitul exercițiului N+2 dacă se vor afla în companie la această dată. Cursul unei acțiuni a entității la data semnării acordului este de 150 lei. La începutul anului N se estimează că la sfârșitul exercițiului N+2 vor mai fi în entitate 80 de salariați. La finalul exercițiului N, ca urmare a plecărilor de pe parcursul anului, se estimează că la sfârșitul lui N+2 vor mai fi în companie 85 de salariați. La această dată, cursul bursier al unei acțiuni este evaluat la 130 lei, în timp ce valoarea nominală este de 100 lei. La finalul anului N+1 se estimează că la sfârșitul lui N+2 vor mai fi în entitate 90 de salariați, iar cursul unei acțiuni este de 155 lei. La 31.12.N+2 se mai află în entitate 95 de salariați, iar cursul unei acțiuni este de 160 lei.

La recunoașterea în contabilitate a plății pe bază de acțiuni se au în vedere următoarele aspecte:

- Cheltuiala cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii se repartizează pe o perioadă de 3 ani (01.01.N-31.12.N+2).
- Evaluarea are la bază valoarea acțiunilor la 01.01.N, fără să se țină cont de variațiile sale ulterioare.
- La sfârșitul fiecărui an, numărul de acțiuni se ajustează în funcție de numărul salariaților ce se estimează că le vor primi.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii (85 salariați x 20 acțiuni/salariat x 150 lei/acțiune/3 ani):

85.000 lei	643	=	1031	85.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

Notă: Înregistrările trebuie făcute lunar, iar ajustarea valorii cheltuielii se realizează la sfârșitul anului, însă pentru evitarea repetării s-a efectuat o singură înregistrare, pentru anul N.

– La 31.12.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii (90 salariați x 20 acțiuni/salariat x 150 lei/acțiune/3 ani x 2 ani – 85.000 lei):

95.000 lei	643	=	1031	95.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

La 31.12.N+2, 95 de salariați primesc acțiuni ale entității Y. Pentru acordarea lor, Y are două posibilități:

- să răscumpere propriile acțiuni; în această variantă considerăm că prețul de răscumpărare este de 140 lei/acțiune; sau
- să emită acțiuni noi (să majoreze capitalul).

– La 31.12.N+2, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii (95 salariați x 20 acțiuni/salariat x 150 lei/acțiune – 180.000 lei):

105.000 lei	643	=	1031	105.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

i) Entitatea răscumpără acțiunile și le acordă salariaților:

– Răscumpărarea propriilor acțiuni (95 salariați x 20 acțiuni/salariat x 160 lei/acțiune):

304.000 lei	109	=	5121	304.000 lei
	„Acțiuni proprii”		„Conturi la bănci în lei”	

– Acordarea acțiunilor salariaților:

304.000 lei	%	=	109	304.000 lei
285.000 lei	1031		„Acțiuni proprii”	
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”			
19.000 lei	1498		„Alte pierderi legate de instrumentele de capitaluri proprii”	

ii) Entitatea emite noi acțiuni. Creșterea capitalurilor proprii se efectuează cu valoarea de 285.000 lei și se împarte în creșterea de capital în sumă de 190.000 lei (1.900 acțiuni x 100 lei/acțiune) și prime de capital în sumă de 95.000 lei.

– Emiterea de noi acțiuni și acordarea acestora:

285.000 lei	1031	=	%	<u>285.000 lei</u>
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”		1012	190.000 lei
			1048	95.000 lei
			„Capital subscris vărsat”	
			„Alte prime de capital”	

Dacă intrarea în drepturi este condiționată de îndeplinirea anumitor performanțe, este necesar să se distingă între condițiile care nu sunt legate de piață (de exemplu, rezultatul pe acțiune sau obținerea unui anumit profit) și cele legate de piață (un anumit curs al acțiunii).

Condițiile necesare pentru a intra în drepturi, altele decât condițiile de piață, nu trebuie luate în considerare la estimarea valorii juste a acțiunilor sau a opțiunilor pe acțiuni la data evaluării.

Exemplul 3: Drepturi care nu sunt condiționate de piață – incertitudine privind data intrării în drepturi

La 01.01.N, entitatea Z încheie cu managerul său un acord prin care urmează să îi ofere acestuia 10.000 de acțiuni atunci când rezultatul net va fi cu 20% mai mare decât cel din N-1. La data semnării acordului, cursul bursier al unei acțiuni a entității este de 12 lei, iar valoarea nominală este de 10 lei. Se estimează că în N+1 rezultatul net va fi cu 20% mai mare decât cel din N-1. În exercițiul N, creșterea rezultatului net este foarte mică și, drept urmare, se estimează că o majorare a acestuia cu 20% față de N-1 va fi atinsă în N+2. În exercițiul N+1, rezultatul net este cu 10% mai mare decât cel din N-1. Astfel, se consideră că în exercițiul N+2 se va realiza creșterea estimată de 20%. În exercițiul N+2, rezultatul net este cu 22% mai mare decât cel din N-1. Pentru a-i acorda managerului acțiunile, entitatea răscumpără 10.000 de acțiuni proprii la prețul de 13 lei/acțiune.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (10.000 acțiuni x 12 lei/acțiune/3 ani):

40.000 lei	643	=	1031	40.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (10.000 acțiuni x 12 lei/acțiune/3 ani x 2 ani – 40.000 lei):

40.000 lei	643	=	1031	40.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+2, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (10.000 acțiuni x 12 lei/acțiune – 80.000 lei):

40.000 lei	643	=	1031	40.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	
	– La 31.12.N+2, răscumpărarea propriilor acțiuni (10.000 acțiuni x 13 lei/acțiune):			
130.000 lei	109	=	5121	130.000 lei
	„Acțiuni proprii”		„Conturi la bănci în lei”	
	– La 31.12.N+2, acordarea propriilor acțiuni managerului:			
130.000 lei	%	=	109	130.000 lei
120.000 lei	1031		„Acțiuni proprii”	
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”			
10.000 lei	1498			
	„Alte pierderi legate de instrumentele de capitaluri proprii”			

Exemplul 4: Drepturi care nu sunt condiționate de piață – incertitudine privind numărul instrumentelor de capitaluri proprii intrate în drepturi

La 01.01.N, entitatea W încheie cu propriul manager un acord prin care urmează să îi ofere acestuia opțiuni de cumpărare a propriilor acțiuni. Fiecare opțiune permite să se achiziționeze de la entitate o acțiune la prețul de 120 lei. Aceste acțiuni se pot exercita pe o perioadă de un an, de la 01.01.N+2. Numărul de opțiuni de cumpărare a acțiunilor pe care le primește managerul depinde de rentabilitatea medie a capitalurilor proprii în exercițiile N și N+1. Astfel, directorul primește:

- 1.000 de opțiuni dacă rentabilitatea medie a capitalurilor proprii este mai mică de sau egală cu 10%;
- 2.000 de opțiuni dacă rentabilitatea medie a capitalurilor proprii este mai mare de 10%.

La începutul exercițiului N este așteptată o rentabilitate medie a capitalurilor proprii de 9,5% în următoarele două exerciții. Valoarea justă a unei opțiuni este de 10 lei. În exercițiul N, rentabilitatea capitalurilor proprii este de 8% și se consideră că va fi menținută și în N+1. La finalul exercițiului N, valoarea justă a unei opțiuni pe acțiuni este de 12 lei. La sfârșitul anului N+1 se constată că rentabilitatea medie a capitalurilor proprii în ultimii doi ani (N și N+1) este de 11%.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (1.000 opțiuni x 10 lei/opțiune/2 ani):

5.000 lei	643	=	1031	5.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (2.000 opțiuni x 10 lei/opțiune – 5.000 lei):

15.000 lei	643	=	1031	15.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

Exercitarea opțiunilor pe care le primește managerul (2.000 de opțiuni) depinde de prețul acțiunilor. Dacă acesta este mai mare de 120 lei/acțiune, managerul poate să-și exercite opțiunile în anul N+2. În schimb, dacă el este mai mic de 120 lei/acțiune, nu este avantajos pentru manager să-și exercite opțiunile de cumpărare.

Presupunem că în anul N+2:

i) cursul unei acțiuni este de 140 lei și, astfel, managerul își exercită opțiunile și cumpără de la entitate 2.000 de acțiuni; sau

ii) cursul unei acțiuni este de 110 lei și, în consecință, managerul nu își exercită opțiunile.

i) Managerul își exercită opțiunile:

Presupunem că cele 2.000 de acțiuni proprii vândute de entitate managerului au fost achiziționate de aceasta la prețul de 135 lei/acțiune.

– Vânzarea propriilor acțiuni managerului la prețul de 120 lei/acțiune:

270.000 lei	%	=	109	270.000 lei
20.000 lei	1031		„Acțiuni proprii”	
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”			
10.000 lei	1498		„Alte pierderi legate de instrumentele de capitaluri proprii”	
240.000 lei	5121		„Conturi la bănci în lei”	

ii) Managerul nu își exercită opțiunile. În această situație, suma înregistrată la beneficiile acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii se transferă la rezultatul reportat:

20.000 lei	1031	=	117	20.000 lei
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”		„Rezultatul reportat, cu excepția rezultatului reportat provenit din adoptarea pentru prima dată a IAS 29”	

Exemplul 5: Drepturi condiționate de piață

La începutul exercițiului N, entitatea V îi acordă managerului său 5.000 de opțiuni de cumpărare de acțiuni, pe o perioadă de 4 ani. Fiecare opțiune permite achiziționarea unei acțiuni a entității cu 390 lei, însă ea va putea fi exercitată dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- cursul bursier al unei acțiuni va fi mai mare de 500 lei;
- la acea dată, managerul încă își desfășoară activitatea în entitate.

La începutul exercițiului N, cursul unei acțiuni este de 400 lei, iar valoarea justă a unei opțiuni este de 10 lei. La sfârșitul exercițiului N, cursul unei acțiuni este de 420 lei, în timp ce valoarea justă a unei opțiuni este de 25 lei. De asemenea, la această dată se estimează că la sfârșitul anului N+3 cursul unei acțiuni va fi de 500 lei, iar managerul își va desfășura încă activitatea în cadrul entității. La 31.12.N+1 se estimează că la sfârșitul anului N+2 cursul unei acțiuni va fi mai mare de 500 lei, iar valoarea unei opțiuni va fi de 100 lei. La sfârșitul anului N+2, cursul unei acțiuni este mai mare de 500 lei.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (5.000 opțiuni x 10 lei/opțiune/4 ani):

12.500 lei	643	=	1031	12.500 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (5.000 opțiuni x 10 lei/opțiune/3 ani x 2 ani – 12.500 lei):

20.833 lei	643	=	1031	20.833 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+2, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerului în instrumente de capitaluri proprii (5.000 opțiuni x 10 lei/opțiune – 33.333 lei):

16.667 lei	643	=	1031	16.667 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

De la sfârșitul anului N+2, managerul societății poate să își exercite opțiunile pe acțiuni, iar entitatea este obligată să-i vândă acestuia 5.000 de acțiuni proprii la prețul de 390 lei/acțiune chiar în cazul în care cursul de piață este mai mare. Pentru a efectua plata în acțiuni proprii, entitatea are două posibilități: să le achiziționeze sau să emită noi acțiuni.

Din diferite motive, probabilitatea de realizare a unora dintre condițiile acordului poate să fie foarte redusă. Drept urmare, motivația salariaților scade. Pentru a se evita o astfel de situație, entitatea poate să modifice condițiile contractului astfel încât acesta să devină mai stimulativ pentru salariați. În cazul unei modificări a acordului, compania continuă să recunoască valoarea justă a instrumentelor de capitaluri proprii de la data acordului, iar costul suplimentar, determinat ca diferență între valoarea justă a instrumentului de capitaluri după modificarea acordului și valoarea justă a instrumentului de capitaluri existentă înainte de modificare, se repartizează pe perioada rămasă până la intrarea în drepturi.

Exemplul 6: Modificarea acordului

La începutul exercițiului N, entitatea U încheie un acord prin care îi oferă fiecăruia dintre cei 500 de salariați 50 de opțiuni de achiziționare a propriilor acțiuni, prețul de achiziționare a unei acțiuni fiind de 120 lei. Fiecare opțiune permite achiziționarea unei acțiuni pe o perioadă de 5 ani, începând cu 01.01.N+3, cu condiția ca salariații să-și desfășoare încă activitatea în cadrul entității la 31.12.N+2. La data încheierii acordului, o acțiune este cotate la 100 lei, iar valoarea justă a unei opțiuni este de 20 lei. La sfârșitul exercițiului N, o acțiune este cotate la 70 lei, iar valoarea justă a unei opțiuni este de 12 lei. De asemenea, se estimează că la sfârșitul anului N+2 își vor mai desfășura activitatea în cadrul entității 450 de salariați. Pentru motivarea personalului, prețul de achiziționare a unei acțiuni se modifică la 80 lei. În urma acestei modificări, valoarea justă a unei opțiuni este estimată la 18 lei. La sfârșitul anului N+1 se estimează că la 31.12.N+2 își vor desfășura încă activitatea în cadrul companiei 460 de salariați. La 31.12.N+2 se mai află în entitate 440 de salariați.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii (450 salariați x 50 opțiuni/salariat x 20 lei/opțiune/3 ani):

150.000 lei	643	=	1031	150.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

Deoarece la 31.12.N acordul se modifică, apare un cost suplimentar aferent diferenței dintre valoarea unei opțiuni după modificare (18 lei) și valoarea justă a unei opțiuni înainte de modificare (12 lei). Acesta se repartizează pe perioada rămasă până la data intrării în drepturi (anii N+1 și N+2).

– La 31.12.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii pe baza valorii juste de la data încheierii acordului (460 salariați x 50 opțiuni/salariat x 20 lei/opțiune/3 ani x 2 ani – 150.000 lei):

156.667 lei	643	=	1031	156.667 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+1, contabilizarea costului suplimentar generat de modificarea contractului (460 salariați x 50 opțiuni/salariat x 6 lei/opțiune/2 ani):

69.000 lei	643	=	1031	69.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+2, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea salariaților în instrumente de capitaluri proprii pe baza valorii juste de la data încheierii acordului (440 salariați x 50 opțiuni/salariat x 20 lei/opțiune – 306.667 lei):

133.333 lei	643	=	1031	133.333 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 31.12.N+2, contabilizarea costului suplimentar generat de modificarea contractului (440 salariați x 50 opțiuni/salariat x 6 lei/opțiune – 69.000 lei):

63.000 lei	643	=	1031	63.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

Din diferite motive, o entitate poate să anuleze sau să deconteze un contract cu plata pe bază de acțiuni înainte de data intrării în drepturi. Atunci când acest lucru se întâmplă pe parcursul perioadei de intrare în drepturi, entitatea trebuie să recunoască suma care ar fi fost recunoscută dacă serviciile ar fi fost primite pe parcursul întregii perioade. În cazul în care diferența dintre valoarea justă a unei opțiuni de la data plății compensațiilor și valoarea justă de la data începerii contractului afectează capitalurile proprii, diferența dintre suma plătită și valoarea justă a unei opțiuni de la data plății se contabilizează sub formă de cheltuială.

Exemplul 7: Anularea acordului

La 01.01.N, entitatea T încheie cu cei trei manageri ai săi un acord prin care se dezvoltă o schemă de plată pe bază de acțiuni cu decontare în instrumente de capitaluri proprii. În cadrul acestei scheme, managerilor li se acordă 10.000 de opțiuni de achiziționare de acțiuni, cu condiția să rămână în cadrul entității în următorii 3 ani. Se estimează că toți cei trei manageri vor rămâne în companie. Valoarea justă a unei opțiuni la data încheierii acordului este de 10 lei. La 30.06.N+1, compania decide să își modifice schema în funcție de profitul obținut și, drept urmare, o anulează pe cea existentă. La această dată, entitatea plătește compensații de 20 lei/opțiune, iar valoarea justă a unei opțiuni este de 14 lei.

Înregistrările contabile sunt următoarele:

– La 31.12.N, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerilor în instrumente de capitaluri proprii (3 manageri x 10.000 opțiuni/manager x 10 lei/opțiune/3 ani):

100.000 lei	643	=	1031	100.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 30.06.N+1, contabilizarea cheltuielilor cu remunerarea managerilor în instrumente de capitaluri proprii pentru perioada 01.01.N+1-31.12.N+2 (3 manageri x 10.000 opțiuni/manager x 10 lei/opțiune – 100.000 lei):

200.000 lei	643	=	1031	200.000 lei
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

– La 30.06.N+1, anularea schemei și acordarea de compensații managerilor (3 manageri x 10.000 opțiuni/manager x 20 lei/opțiune):

600.000 lei	%	=	5121	600.000 lei
180.000 lei*	643		„Conturi la bănci în lei”	
	„Cheltuieli cu remunerarea în instrumente de capitaluri proprii”			
420.000 lei**	1031			
	„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”			

* Cheltuielile sunt egale cu diferența dintre suma achitată și valoarea justă a opțiunilor de la data plății compensațiilor: 3 manageri x 10.000 opțiuni/manager x (20 lei/opțiune – 14 lei/opțiune) = 180.000 lei (remunerare în opțiuni de cumpărare de acțiuni).

** Alte elemente de capitaluri proprii recunoscute (300.000 lei) + Diferența dintre valoarea justă a opțiunilor de la data anulării schemei și valoarea justă a opțiunilor de la data încheierii acordului (3 manageri x 10.000 opțiuni/manager x (14 lei/opțiune – 10 lei/opțiune)) = 420.000 lei (opțiuni de cumpărare de acțiuni).

– La 30.06.N+1, transferul altor elemente de capitaluri proprii la rezultatul reportat:

120.000 lei	117	=	1031	120.000 lei
	„Rezultatul reportat, cu excepția rezultatului reportat provenit din aplicarea pentru prima dată a IAS 29”		„Beneficii acordate angajaților sub forma instrumentelor de capitaluri proprii”	

➔ Concluzii

Beneficiile acordate angajaților sub formă de acțiuni sau opțiuni pe acțiuni presupun anumite particularități privind contabilizarea și evaluarea. Reglementările contabile aprobate prin OMFP nr. 1.802/2014 tratează destul de sumar modalitatea de contabilizare a acestor beneficii (la pct. 339) și, drept urmare, societățile care nu aplică Standardele Internaționale de Raportare Financiară pentru anumite aspecte specifice, printre care modificarea și anularea acordurilor, trebuie să aibă în vedere prevederile IFRS 2.

De asemenea, evaluarea acțiunilor proprii generează dificultăți atunci când acestea nu sunt cotate, ca să nu mai vorbim despre evaluarea opțiunilor, care este mult mai complexă, deoarece nu există o piață pe care să se tranzacționeze opțiuni cu caracteristici asemănătoare cu cele acordate salariaților și managerilor.

În plus, nu trebuie neglijate nici consecințele fiscale aferente acordării de beneficii salariaților sub forma acestor instrumente de capitaluri proprii.

Bibliografie

- Alexander, D., Britton, A., Jorissen, A., Hoogendoorn, M., van Mourik, C. (2017), *International Financial Reporting and Analysis*, 7th Edition, Cengage Learning.
- Raffournier, B. (2019), *Les Normes Comptables Internationales (IFRS)*, 7e édition, Economica.
- ACCA (2020), *Strategic Business Reporting (SBR-INT/UK)*, Study Text, Kaplan Publishing.
- PKF (2020), *Wiley Interpretation and Application of IFRS Standards*, Wiley.
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, publicat în Monitorul Oficial nr. 963/30.12.2014, cu modificările și completările ulterioare.
- Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, publicat în Monitorul Oficial nr. 1.020 bis/19.12.2016, cu modificările și completările ulterioare.